

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งมีลำดับขั้นตอนการสรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สรุปผล
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผล

5.1.1 ระยะเวลาที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องเสียงกับการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

แผนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ที่ผู้วิจัยได้ปรับปรุง มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์ ขั้นที่ 2 ลงมือปฏิบัติงาน ขั้นที่ 3 นำเสนอและอภิปราย ขั้นที่ 4 อภิปรายเกี่ยวกับการนำความรู้ไปใช้ จากการดำเนินการตามแผนการเรียนรู้ ดังนี้

ช่วงที่ 1 พบปัญหาในขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์ ถ้าเป็นสถานการณ์ที่ไม่อยู่ในชีวิตประจำวันของนักเรียน การคาดเดาคำตอบก็จะไม่หลากหลาย ขั้นที่ 2 การศึกษาจากใบความรู้ นักเรียนไม่สามารถศึกษาจากใบความรู้ได้ด้วยตนเองทั้งหมด ขั้นที่ 4 การยกตัวอย่างการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ในชีวิตประจำวัน ถ้าเป็นเรื่องที่นักเรียนไม่รู้จักหรือไม่มีประสบการณ์ในชีวิตประจำวัน นักเรียนจะไม่เข้าใจสถานการณ์ได้อย่างชัดเจน

ช่วงที่ 2 ผู้วิจัยจึงได้ปรับปรุงการดำเนินการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญในขั้นที่ 1 คือกำหนดสถานการณ์ที่ใกล้ตัวนักเรียน และเรียบเรียงภาษาให้เข้าใจง่ายขึ้น และกำหนดสถานการณ์ที่กระตุ้นให้นักเรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ และขั้นที่ 4 การนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ โดยอธิบายหรือยกตัวอย่างให้ใกล้ตัวนักเรียน พบว่านักเรียนมีความสนใจกิจกรรมการเรียนมากขึ้นและมีคำถามมากขึ้น และสามารถอธิบายเรื่องที่เรียน ได้ด้วยความเข้าใจ อย่างไรก็ตามการดำเนินการตามกิจกรรมใช้เวลามากกว่าที่ผู้วิจัยกำหนด

ช่วงที่ 3 ผู้วิจัยได้ปรับปรุง ชั้นที่ 2 โดยวางแผนการทำกิจกรรมโดยเน้นเรื่องของกำหนดเวลาในการทำกิจกรรมการทดลองให้กระชับมากยิ่งขึ้น และส่งผลให้การใช้เวลาในการดำเนินกิจกรรมได้ตามที่กำหนด

5.1.2 ระยะเวลาที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน

ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์เฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามลำดับ คือ 1.91, 2.12 และ 2.31 และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36, 0.26 และ 0.25 และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดสร้างสรรค์พบว่าในแต่ละด้านมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์ ในช่วงที่ 3 มากที่สุดดังนี้ 1) ด้านความคิดยืดหยุ่น คือ 2.59 2) ด้านความคิดคล่องแคล่ว คือ 2.43 3) ด้านความคิดริเริ่ม คือ 2.16 4) ความคิดละเอียดลออ คือ 2.06 เรียงตามลำดับ

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 ระยะเวลาที่ 1 การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องเสียงกับการได้ยิน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

การวิจัยครั้งนี้ใช้รูปแบบการวิจัยและการพัฒนา ผู้วิจัยดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เรื่อง เสียงกับการได้ยิน จำนวน 12 แผนการเรียนรู้ โดยได้แบ่งการดำเนินการเก็บข้อมูลออกเป็น 3 ช่วง โดยแบ่งเป็นช่วงละ 4 แผนการเรียนรู้ จะเห็นได้ว่าผลจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน แล้วพบว่าในแผนการจัดการเรียนรู้ช่วงที่ 3 เด็กมีพัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด ซึ่งเป็นแผนที่ให้เด็กได้ลงมือสร้างสรรค์ชิ้นงานเอง โดยเด็กได้มีการสร้างกล่องและเครื่องเป่ากระป๋องจากวัสดุที่เตรียมให้ได้ ซึ่งเมื่อเด็กได้ลงมือปฏิบัติแล้วเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองจึงพบปัญหา ผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้คิดหาคำตอบได้แล้ว เกิดจินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานในรูปแบบต่าง ๆ ขึ้น สอดคล้องกับดัชนีชี้วัด อธิเกียรติ (2561) กล่าวว่า กระบวนการหรือสิ่งประดิษฐ์ใหม่ ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ในการแก้ปัญหาหรือพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพตรงตามเป้าหมายของหลักสูตร ซึ่งจะช่วยให้การศึกษาและการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม เกิดแรงจูงใจ ในการเรียนด้วยนวัตกรรมเหล่านั้น และประหยัดเวลาในการเรียนได้อีกด้วย กระบวนการนี้เองจึงส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและส่งผลให้มีความคิดสร้างสรรค์ขึ้น สอดคล้องกับ ทอร์เรนซ์ ที่เชื่อว่าทุกคนสามารถได้รับการฝึกให้มีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นได้ ใน

การฝึกต้องใช้วิธีการที่ต่อเนื่องและทำอยู่เสมอเป็นประจำ มุ่งไปในด้านการคิดแก้ปัญหา การทำกิจกรรม เช่น การสร้างสรรค์ผลงานหรือชิ้นงาน เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และชวนฝึกประสาทสัมผัสระหว่างมือกับตา การรู้จักใช้ความคิดของตนในการแสดงออกทางความคิดหลาย ๆ ด้าน อาจกล่าวได้ว่า ผู้เรียนได้กระทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองผ่านการปฏิบัติการจริง เชื่อมโยงความรู้จากการใช้บริบทเป็นฐานต่อยอดการเรียนรู้และผู้เรียนได้ฝึกคิดลงมือทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ย่อมส่งผลให้เกิดกระบวนการคิดสร้างสรรค์ขึ้นตามมานั่นเอง

5.2.2 ระยะเวลาที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน

จากการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องเสียงกับการได้ยิน โดยการศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนจะเห็นได้ว่าคะแนนความคิดสร้างสรรค์หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานพบว่า นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ด้านความคิดคล่องแคล่วสูงที่สุด ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วพบว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงบริบทจากชีวิตจริงเข้ากับการเรียนการสอน (Bennett and Holman, 2002, pp. 165-166) ซึ่งจะเห็นได้ว่าชุมชนที่โรงเรียนหนองมันปลาตั้งอยู่มีคณะกลองยาว และการทำกลองยาวมาเป็นเวลานาน ซึ่งเด็กนักเรียนทุกคนจะมีความคุ้นชินกับคณะกลองยาวจากการได้เห็น ได้สัมผัส ได้ฟัง อยู่เป็นประจำ ซึ่งการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานนี้เองเป็นการช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้จากวิถีชีวิตจริงทำให้นักเรียนเกิดความต้องการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติเกิดความสนใจในการเรียนรู้ ไม่เบื่อหน่ายในการเรียน และเห็นคุณค่าในการเรียน เนื่องจากนำสิ่งที่นักเรียนพบเจอในชีวิตประจำวันหรือสถานการณ์จริงมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้จะส่งผลให้นักเรียนสามารถเรียนเข้าใจได้ง่ายขึ้น ปฏิบัติกิจกรรมได้เองเกิดความสุขในการเรียน และไม่เฉพาะเด็กปกติเท่านั้นเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ยังสามารถเรียนรู้ร่วม ได้ดีกับการนำวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเชื่อมโยงบริบทจากชีวิตจริงเข้ากับการเรียนการสอนเช่นเดียวกัน

สอดคล้องกับ ประวีพร พรหมมณี (2554) กล่าวว่า เด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) สามารถเรียนร่วมกับเด็กปกติได้หากครูมีการช่วยเหลือในการเรียนรู้ โดยวางแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ของเด็กปกติ มีการนำสื่อ เทคโนโลยีต่างๆ และนวัตกรรม เข้ามาประกอบในการเรียนการสอนตามสภาพปัญหาของเด็ก เพื่อมุ่งเน้นการแก้ไขข้อบกพร่อง ปลูกฝังทักษะด้านต่างๆเพื่อพัฒนาศักยภาพของแต่ละบุคคลให้สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ได้จากการเรียนรู้ผ่านการกระทำเช่นเดียวกับเด็กปกติ ซึ่งครูผู้สอนเองจะต้องมีการจัดทำแผนการเรียนการสอนโดยผสมผสานการสอนแบบตัวต่อตัวไปกับการสอนแบบกลุ่มย่อย

และแบบกลุ่มใหญ่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพ และให้มีปฏิสัมพันธ์ ทางสังคมอย่างเหมาะสม ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าการนำบริบทพื้นฐานมาใช้เป็นแผนช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของเด็กบกพร่องทางการเรียนรู้ (LD) ให้สามารถเรียนรู้ได้ไม่แตกต่างจากเด็กปกติ เพราะการจัดการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานสามารถช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจและสามารถอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งยังทำให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแนวคิดทางวิทยาศาสตร์กับประสบการณ์ในชีวิตจริงหรือชีวิตประจำวันของตนเองได้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีแนวคิดเชิงสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

5.3.1.1 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง จากกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษาและแหล่งเรียนรู้ในที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มที่ ควรมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายหรือมีการศึกษานอกสถานที่

5.3.1.2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐาน ควรตั้งคำถามกับผู้เรียนหลายๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แตกต่างหลากหลายในการหาคำตอบ

5.3.1.3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนให้ความสนใจ เป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

5.3.1.4 วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานเป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในแต่ละขั้นตอน จะมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บางกิจกรรมต้องใช้เวลามาก ครูผู้สอนต้องยืดหยุ่นตามความเหมาะสมให้สอดคล้องกับช่วงเวลาที่เรียน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานไปใช้กับเนื้อหาอื่นในวิชาวิทยาศาสตร์ระดับชั้นต่างๆ เพื่อศึกษาวิธีการสอน ความเหมาะสมกับเนื้อหาใด และระดับชั้นใด

5.3.2.2 ควรศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้บริบทเป็นฐานที่ส่งผลต่อตัวแปรอื่นๆ เช่น แรงจูงใจ เจตคติ เป็นต้น